

SÈRIE 2

PRIMERA PART

1.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica que:

Comarquinal és una transposició literària de la ciutat de Vic, i s'oposa a Barcelona. Llor la descriu situada en una plana envoltada de muntanyes (especialment, el Collat Negre), pobra, resseca i de color cendrós, i contínuament coberta per la boira. **(0,5 punts)**

Comarquinal representa valors negatius, i per això els seus elements descriptius adquireixen valor simbòlic. Aquests valors negatius poden ser atmosfèrics i geogràfics, però també psicològics o morals, i sempre neixen d'un joc d'oposicions. Així, tenim boira / sol; tancament / obertura; intransigència i conservadorisme / tolerància iliberalitat; barroeria / bellesa; repressió sexual / alliberament sexual; mort / vida, etc. **(1 punt)**

El principal element simbòlic és la boira, que s'oposa al sol de Barcelona. La boira aglutina tots els trets negatius de Comarquinal, i per això els habitants de la ciutat la veuen com un mur que preserva els seus costums tradicionals i el seu immobilisme. **(0,5 punts)**

Laura, la noia ciutadana, sensible, delicada, ingènua i sincera s'oposa a Teresa, la dona provinciana, freda, aspra, reprimida i hipòcrita; de la mateixa manera, Barcelona, oberta i permissiva, s'oposa a Comarquinal, conservadora, tradicional i tancada, on regna la hipocresia dels «falsos sants». Es pot exemplificar amb el cromatisme del vestuari: Teresa Muntanyola es vesteix amb roba fosca que fa olor de «pomes guardades a la calaixera», mentre que Laura fa sevir roba blanca i delicada i es perfuma amb muguet. **(0,5 punts)**

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

2.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

- (a) El Lúcid Conseller és un personatge que Salvador Espriu incorpora en la segona versió d'*Antígona* (1967) i només apareix a la tercera part o acte. **(0,5 punts)**
- (b) Fa una funció de contrapunt al conflicte plantejat, i comenta el sacrifici d'Antígona, que considera inútil, des d'una visió desesperançada dels fets històrics i des d'una visió crítica antiheroica. La seva lucidesa fa que es mostri irònic, distant, categòric i escèptic, tot i que algun cop es presenta líric i reflexiu. **(1 punt)**
- (c) El Lúcid Conseller tanca la tragèdia amb un últim parlament que, seguint les indicacions de l'acotació inicial, el lector o el director de l'obra pot escurçar o eliminar. L'escena final serveix també per a exposar la interpretació de la tragèdia, predir el futur dels diferents personatges i, finalment, per reflexionar i fer reflexionar sobre la resposta humana davant la guerra; les referències a la situació de la guerra civil espanyola i de la dictadura posterior són evidents. En aquest parlament el Lúcid Conseller esdevé una mena d'*alter ego* d'Espriu que, entre d'altres temes, subratlla la complicitat d'un sector de la societat catalana (sobretot la burgesia però també de manera directa el públic o el lector) amb el tirà i, doncs, amb el franquisme. **(1 punt)**

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

3.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

- (a) Carola Milà, protagonista de *Feliçment*, jo soc una dona, es mou al llarg de tota l'obra amb l'objectiu de viure amb llibertat. Tal com afirma en el pròleg, la mouen el desig de llibertat i els diners. Els diners li asseguren la independència i el control sobre la seva vida. Per això, com reconeix també al pròleg, es pot dedicar a la prostitució, que li permet guanyar diners i, al mateix temps, l'enfronta als preceptes i les convencions del seu temps. Per això, quan percep que perd el control absolut de la seva vida, fuig endavant. (1 punt)
- (b) El principal exemple de la fugida endavant és l'abandonament de la família el 1951 per anar a París: després de la guerra —en què ha convertit la casa familiar en un hospital i té una relació amorosa amb un milicià—, el retorn a la comoditat d'una vida burgesa a la llar familiar esdevé insostenible i Carola l'abandona (també trenca amb la filla) per començar de cap i de nou a París (sola, amb una nova identitat, al cap d'un negoci seu, i amb un amant més jove). (1 punt)
- (c) L'altre exemple significatiu és, en la seva joventut, l'abandó de l'entorn protector de Francesca Bartolozzi (Paquita Reinal) i el seu feminisme burgès. (0,5 punts)

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

4

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

- (a) El títol *Bruixa de dol* integra la referència a dues tradicions literàries: d'una banda, la poesia popular representada per la cançó infantil «Plou i fa sol, / les bruixes es pentinen. / Plou i fa sol, les bruixes porten dol»; de l'altra, el llibre *Sol, i de dol*, de J.V. Foix, que representa la tradició literària catalana culta i el conreu de formes sofisticades i exigents com el sonet. **(1 punt)**
- (b) El llibre es caracteritza per la voluntat de retorn a formes poètiques tradicionals i a formes poètiques cultes, que s'alternen en les diverses seccions del llibre. Deixant de banda alguns poemes curts en vers lliure, hi ha seccions íntegrament de poesies en forma de cançó popular (amb els seus recursos mètrics i de llenguatge): és el cas de «Foc de pales», a la primera part, i «Els núvols duïen confeti a les butxaques», a la segona; i dues seccions compostes exclusivament per sonets: «Bruixa de dol» a la primera part, i «Sense llops ni destrals» a la segona. **(1 punt)**
- (c) Aquesta combinació de literatura culta i popular forma part d'un procés de construcció d'una personalitat poètica que reivindica les formes cultes tradicionalment masculines i, al mateix temps, vol crear una veu pròpia a partir de les formes populars que representen l'anonimat i el silenci de les dones (fades i bruixes) en la tradició literària. Significativament, totes dues formes són presents a la primera part (l'experiència individual) i a la segona (l'experiència de la solidaritat i la consciència col·lectiva de les dones). **(0,5 punts)**

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

SEGONA PART

1.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

L'escena passa en un poble indiferent, vulgar i ensopit. En el fondo, travessant l'escenari, hi ha la carretera ben polsosa i dos o tres guarda-rodes. Al voltant es veuen algunes botigues. Un carreter, amb una roda al peu del portal, cremant encenalls a l'entorn; un fuster, amb una caixa de morts; un estanc; un boter, amb botes de vi inflats a la porta, i un hostel, amb una tauleta a fora, on, mentres duri la funció, un menestral farà el solitari, sense dir mai ni una paraula i sense distreure's per res. A primer terme, una placeta. A l'esquerra, una iglésia sense estil ni ordre d'arquitectura, amb tres esglaons al portal, i una capelleta amb un fanal apagat. A la dreta, un ferrer, amb ferradures a la porta. Al mig de la plaça, mitja dotzena de plàtanos, ben polsosos i malalts, i dos bancs corcats, de pedra. Comença la tardor. De tant en tant caurà alguna fulla seca. Mentres duri la comèdia, per la carretera passaran uns pobres amb un carretó, un noi arreplegant fems, un peó, un capellà i, si pot ser, un carro anant molt a poc a poc amb el carreter adormit. Són dos quarts de cinc de la tarda.

Els 3 punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si explica que:

- (a) La descripció que es fa del poble es refereix no solament al seu aspecte extern —brut, vulgar, abandonat—, sinó que simbòlicament apunta a les característiques de la gent que hi viu, apàtica i avorrida, que són les mateixes que Rusiñol critica de la societat catalana del seu temps. **(1 punt)**
- (b) L'atmosfera decadent que reflecteix la descripció es manifesta en tots els elements que hi apareixen: la carretera és polsosa, l'església no té ni estil ni ordre arquitectònic, els plàtans tenen mal aspecte i els bancs estan corcats (en un altre moment de l'obra, Rusiñol el qualifica de «poble de mala mort»). Els personatges que el configuren no parlen, i, tot i que s'hi mostra cert moviment i alguns treballadors, aquests més aviat mandregen (un menestral fa un solitari i el carreter que condueix un carro que va molt a poc a poc està adormit). A més, l'obra se situa a la tardor i el dia avança cap a la fi (són dos quarts de cinc). **(1 punt)**
- (c) La descripció és molt detallada: mostra el poble en diferents plans (al fons, al voltant, a primer terme), en destaca determinats elements significatius (la carretera, una placeta, un hostel, l'església) i alguns personatges que fan les seves tasques habituals, etc. L'adjectivació hi és abundant. Tots els elements descrits apareixen adjectivats; especialment, el poble, que rep

Proves d'accés a la Universitat 2022, convocatòria ordinària. Criteri específic d'avaluació

adjectius de caràcter moral que serveixen per a caracteritzar la gent que hi viu: «indiferent, vulgar i ensopit». D'acord amb la funció de l'acotació, les oracions són curtes, algunes sense verb. **(1 punt)**

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna altra qüestió pertinent no explicitada en l'enunciat, se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació no pot sobrepassar els 3 punts assignats al contingut. Els altres 2 punts s'atorgaran segons la capacitat de presentar, estructurar i redactar el comentari, la claredat i la coherència expositives, i la capacitat d'anàlisi.

2

Els tres punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si:

- (a) Explica que l'«Oda a Espanya» és el segon dels «Cants de la guerra», que tanquen la secció «Cants». Està format per vuit estrofes de cinc o sis versos, amb alternança de versos llargs (4+4) i curts (4), amb rima consonant o assonant només als vv. 3-4 o 4-5 de cada estrofa. **(0,5 punts)**
- (b) El poema evita la retòrica associada al terme «oda» (un poema adreçat a algú en una ocasió solemne); ho és perquè s'adreça a l'objecte de reflexió poètica (Espanya), però no és una lloança, sinó una reflexió crítica sobre la política espanyola en plena crisi colonial i bèl·lica del 1898. De fet, la referència a les característiques de l'objecte del poema apareix només com a resultat de l'exposició del punt de vista i les opinions del jo del poeta, que s'hi identifica com a «fill» no castellà. Això ja és una presa de posició política: la del catalanisme de finals de segle XIX, que es debat entre la intervenció en la política espanyola (regeneracionisme) o el distanciament i la separació. El poema es planteja com una crida per fer possible la primera opció, però conclou amb la segona. **(1 punt)**
- (c) El sentit del poema es pot resumir així (lectura per estrofes): I. El poeta s'adreça a Espanya en català: això serveix per accentuar el desequilibri polític de les nacions d'Espanya, massa castellana i massa poc catalana. II. El «castellanisme» gira a l'entorn d'un passat falsament gloriós —falsament, perquè es fonamenta només en el record de glòries obtingudes amb el preu de la mort, i això n'ha fet una dona (Espanya es personifica) trista. III. Als morts de les glòries passades, el poeta hi contraposa la vida, en una actitud vitalista que abraça la vida social i política. El símbol de la vida és la sang: vessar-la debades equival a la mort; corrent per les venes, és la vida projectada cap al futur («vida pels d'ara—i pels que vindran»). IV. L'estrofa insisteix en la contraposició i fa de transició cap al present: «honor»,

Proves d'accés a la Universitat 2022, convocatòria ordinària. Criteri específic d'avaluació

«tràgica», «mort», «honres mortals», «funerals», «trista» s'oposen a «viure» i «festes», per a descriure una Espanya aferrada a una idea anacrònica (l'honor) i contrària a la vida i el futur. V. El tema de l'estrofa, ja apuntat al v. 19 a l'estrofa anterior, és la tramesa de soldats a la guerra, vista pels ulls del poeta: «jo he vist...»; això introdueix el present dels vaixells carregats de soldats enviats a la certesa de la mort (que ells veuen només com un atzar) per una mare que actua de manera irracional (canta vora el mar «com una folla»). VI. La pregunta retòrica sobre «barcos» i «fills» perduts al mar de Ponent porta a enunciar la realitat nua: Espanya no té res, i el poeta li demana que trobi la seva condició de mare que sap plorar pels fills i, a partir d'aquí, regenerar-se, trobar-se de nou. VII. El plor hauria de servir per redimir Espanya, salvar-la i dur-la a la regeneració vital: «fecunda, alegre i viva»; per a regenerar-se, li convé obrir-se a l'entorn (les nacions perifèriques marítimes) i a la vida simbolitzada en la llum i els colors de l'arc de sant Martí. VII. L'última estrofa comença variant el començament del poema («Escolta, Espanya» convertit en «On ets, Espanya?») amb una pregunta que es respon de seguida: Espanya no hi és perquè no escolta, no sent la veu «atronadora» del poeta, ni entén la llengua, ni entén els fills. Un altre cop, el vers inicial es transforma en un «Adeu Espanya!» que signa la impossibilitat de regeneració i la necessitat de tallar-hi els vincles. **(1,5 punts)**